

Pasturatge amb ovelles en parcel·les amb maneig regeneratiu

ag. 31, 2026 | **Bones pràctiques Pastures**

Tal com es va comentar en un altre article sobre agricultura regenerativa (**NO TREBALLAR EL SÒL, UNA PRÀCTICA BÀSICA EN AGRICULTURA REGENERATIVA - Extensius**), una de les principals pràctiques que aquest tipus d'agricultura promou és la de disminuir el treball del sòl al mínim o eliminar-lo. Es planteja llavors com s'ha de controlar la vegetació adventícia, per minimitzar la competència amb el cultiu.

Una de les possibilitats de control és la utilització de bestiar (p.ex.: ovelles) per controlar la vegetació adventícia en sistemes de cereal d'hivern. Aquesta tècnica pot oferir beneficis tant agronòmics com ambientals:

- Control de la vegetació adventícia sense l'ús de productes químics, fet que contribueix a la salut del sòl i la biodiversitat.
- Millora de l'estructura del sòl mitjançant la deposició de les dejeccions/fems i la compactació controlada, promovent la retenció d'aigua i nutrients.

En els cultius de cereals d'hivern, aquesta pràctica es realitza en estadis vegetatius abans que aquests comencin a encanyar, fent-lo retrocedir a estadis de desenvolupament anteriors obligant-lo a fillolar. L'objectiu és que el cultiu formi més espigues i, per tant, més producció de gra, sempre que les condicions de la primavera siguin les òptimes.

L'efectivitat d'aquesta pràctica sobre la vegetació adventícia és alta, però aquesta vegetació ha de ser adequada pel bestiar. El bestiar evitarà en especial:

- Plantes lignificades, com podrien ser els blets adults.
- Espigues, com poden ser les plantes del mateix cultiu però més desenvolupades (renadiu) o del margall bord (*Hordeum murinum*).
- Plantes tòxiques, punxegudes o amb característiques similars: ortigues (*Urtica sp.*), esbarzers (*Rubus ulmifolius*), estramoni (*Datura stramonium*), etc.
- Les espècies reptants, que creixen esteses sobre el sòl, també aguantaran més el

pasturatge: Verònica (*Veronica sp.*) o verdolaga (*Portulaca oleracea*), etc..

El tipus de bestiar també és important (Figura 1). Les cabres són menys exigents pel que fa al tipus d'herba que les ovelles.



Figura 1. Pasturatge d'ovelles de la raça ripollesa. Parcel·la Demostrativa d'Agricultura Regenerativa, Mas Badia 23/24.

Per implementar amb èxit aquesta pràctica en sistemes de cereal d'hivern, és necessari un maneig acurat i planificat. S'han de tenir en compte les consideracions següents:

- Ajustar el nombre de caps de bestiar en funció de la superfície de la parcel·la.
- El cultiu ha d'estar en un estadi anterior a l'encanyat, garantint així que tindrà prou reserves en el sistema radicular per rebrotar després de la pastura.
- La vegetació adventícia ha d'estar en estadis anteriors a la floració i ha de ser adequada pel bestiar escollit. Les ovelles no es mengen la vegetació punxant ni la urticant. Si n'hi ha en el terreny, es podria realitzar un pasturatge conjunt d'ovelles amb un altre tipus de bestiar menys exigent, com les cabres.
- El bestiar ha d'entrar al terreny quan aquest no estigui moll, per tal d'evitar la compactació del sòl i malmetre el cultiu.
- Una mínima precipitació després del pasturatge és necessària per a una millor recuperació del cultiu implantat.

Durant la campanya 23/24 s'ha dut a terme una activitat demostrativa on s'han realitzat pastures en parcel·les de l'IRTA-Mas Badia, en agricultura regenerativa. En aquest cas s'han utilitzat ovelles en un cultiu de blat durant el mes de març de 2024. La superfície pasturada va ser d'aproximadament 1400 m², on van pasturar un total de 24 ovelles adultes amb una cria cadascuna durant una setmana.

Durant l'experimentació es van fer un seguit de mesures en quatre moments: abans del pasturatge, 1 dia després, 14 dies després i 29 dies després. Es va determinar:

- Biomassa de la vegetació (kg MS/ha): es va mesurar el pes del blat i el de les males herbes per separat, en una superfície concreta.
- Cobertura vegetal (%): donada una superfície coneguda es va establir quina d'aquesta l'ocupava el blat i quina les herbes adventícies.

En la Figura 2 es mostra l'evolució de la biomassa del cultiu de blat i de la vegetació adventícia, que en el cas d'aquesta parcel·la només era de fulla ampla. S'observa com just després del pasturatge, la vegetació de fulla ampla ha guanyat biomassa, però a partir del dia 14, el cultiu de blat comença a recuperar-se. Al final de l'experimentació (dia 29), la biomassa del blat és el doble que la vegetació de fulla ampla. Tot i que 29 dies després del pasturatge la biomassa del blat és lleugerament inferior a la d'abans del pasturatge, la biomassa de la vegetació de fulla ampla ha disminuït substancialment respecte a l'inicial, augmentant així la dominància del blat.

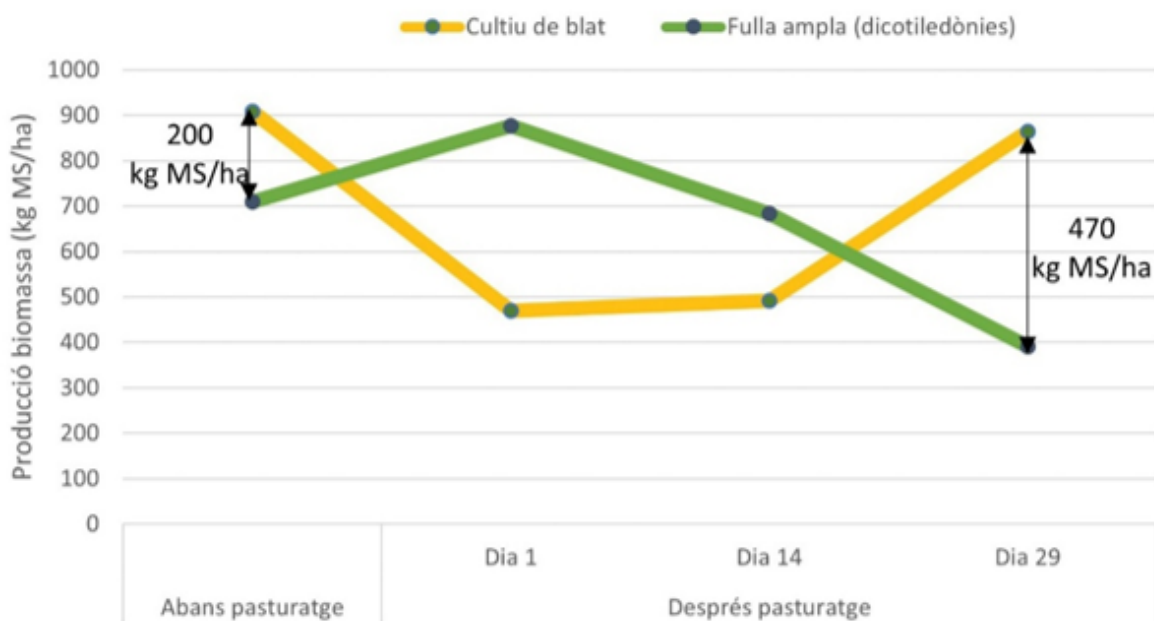


Figura 2. Evolució de la biomassa (kg de matèria Seca/ha) del cultiu de blat i de la vegetació de fulla ampla. Parcel·la Demostrativa d'Agricultura Regenerativa, Mas Badia 23/24.

En la Figura 3 s'hi mostra l'evolució de la cobertura vegetal del cultiu de blat i la de la vegetació adventícia. Inicialment, la cobertura del blat decreix de manera molt pronunciada després del pasturatge, mentre que la de la fulla ampla es manté. Això és degut a la presència de verònica en el camp, que en ser reptant no es veu tan afectada pel pasturatge. Dues setmanes després del pasturatge, la cobertura de fulla ampla decreix i la de blat creix,

superant-la. A grans trets, la cobertura del cultiu va disminuir respecte a la que tenia abans del pasturatge, però com amb la biomassa, la distància que la separa de la cobertura de fulla ampla ha augmentat substancialment.

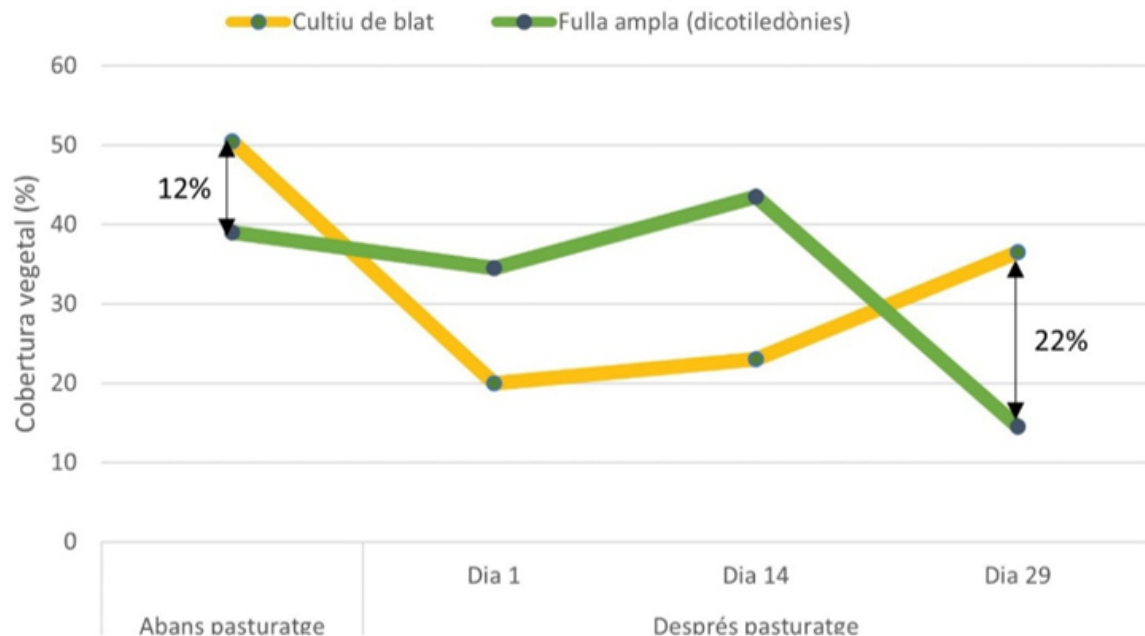


Figura 3. Evolució de la cobertura (%) del cultiu de blat i de la vegetació de fulla ampla. Parcel·la Demostrativa d'Agricultura Regenerativa, Mas Badia 23/24.

Pel que fa a altres consideracions de la vegetació adventícia:

- L'espècie que s'ha recuperat més després del pasturatge és el *Crepis sp.*, arribant a contribuir amb un 7% en la cobertura vegetal. Aquest estava florint abans del pasturatge i quan es va acabar hi va tornar de nou.
- S'han observat altres espècies amb menor presència: rosella (*Papaver sp.*, 4%), *Erodium sp.* (3%) i trèvol (*Trifolium sp.*, 3%).
- Poca presència de margall (*Lolium sp.*, <1%), sent un camp on ja des de bon principi no hi havia especial presència de la planta.
- Les espècies reptants, les que creixen arran del sòl, han resistit més a la pastura, sent la principal la verònica (*Veronica sp.*).
- El margall bord (*Hordeum murinum*) també ha aguantat el pasturatge, ja que estava espigat en el moment de la pastura.

En les Figues 4, 5 i 6 es mostren un conjunt d'imatges de l'evolució del cultiu en la parcel·la amb pasturatge.



Figura 4. Entrada de les ovelles dins del camp (foto esquerra) i blat espigat un mes i mig després del pasturatge (foto dreta). Parcel·la Demostrativa d'Agricultura Regenerativa, Mas Badia 23/24.



Figura 5. Estat del cultiu una setmana (foto esquerra) i tres setmanes (foto dreta) després del pasturatge. Parcel·la Demostrativa d'Agricultura Regenerativa, Mas Badia 23/24.



Figura 6. Parcel·la sense pasturatge en un estadi més avançat a la meitat dreta i parcel·la amb pasturatge en un estadi més primerenc a la meitat esquerra . Parcel·la Demostrativa d'Agricultura Regenerativa, Mas Badia 23/24.

AGRAÏMENTS

La realització d'aquests assajos ha estat finançada pels projectes: Pla per la millora de la fertilització agrària a les Comarques Gironines, al Vallès i a Osona i AgriRegenCat i AgriCarboniCat -finançats pel Fons Climàtic de la Generalitat de Catalunya-.

Es vol agrair a en Josep de Ros per haver-nos facilitat les ovelles per a les tasques de pastura.

AUTORS

ALINA FONT

.

PAU SOLÉ

.

PERE SOLÀ

.

FRANCESC DOMINGO

.

GERARD MASFERRER

.

MARIA ROSSELL

.

ELENA GONZÁLEZ

.